

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 21059 PSICOLOGIA SOCIAL (8 crèdits)

DURADA: Segon semestre

CURS: Tercer curs (Troncal)

CURS ACADÈMIC: 2007/2008

Professor: Lupicinio Iñiguez

I. OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

Al finalitzar l'assignatura l'alumne serà capaç de:

- Comprendre la interdependència que uneix els processos psicològics i els processos socials
- Comprendre la naturalesa d'aquesta interdependència analitzant fenòmens i processos socials concrets
- Accedir a les eines conceptuals per examinar la realitat quotidiana des d'una perspectiva integrada i complexa
- Veure la importància dels fenòmens simbòlics en la constitució de la realitat social
- Reconèixer la naturalesa construïda i històricament situada de la nostra conformació com a persones

II. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES A DESENVOLUPAR:

1. *Anàlisi i síntesis crítica*

- Analitzar els principals conceptes i generalitzacions sobre la societat i els seus processos des dels desenvolupaments de la Psicologia social
- Elaborar, utilitzar i interpretar informació sobre els processos psicosocials
- Elaborar eines i procediments per tal de identificar i avaluar els aspectes psicosocials implicats als problemes i conflictes socials
- Elaborar eines per a valorar el impacte psicosocial de les intervencions socials

2. *Domini d'eines informàtiques relatiu a l'àmbit d'estudi*

- Utilitzar programes informàtics per a l'elaboració de mapes conceptuals (CMAP)
- Utilitzar programes informàtics per a l'anàlisi qualitatiu de textos (CAQDAS)
- Utilitzar programes informàtics per a el treball col·laboratiu (WIKI)

3. *Capacitats en reconèixer la complexitat dels fenòmens socials i de les seves situacions socials*

- Ser capaç de reconèixer el caràcter global i local dels fenòmens socials
- Ser capaç de contextualitzar i identificar els actors claus en cada situació
- Ser capaç de relacionar els coneixements de la Psicologia social amb els de la Sociologia i la resta de disciplines afins

4. *Aprenentatge autònom*

- Planificar la cerca de fonts documentals
- Elaborar mapes conceptuals
- Elaborar informes
- Sintetitzar i contrastar teories
- Mantenir iniciatives i un estil de treball proactiu

III. METODOLOGIES DOCENTS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE

Breu descripció de les activitats dutes a terme per tal d'assolir els objectius formatius i les competències.

a) Estratègies d'Ensenyament-Aprenentatge desenvolupades pel professor:

- a. Classes magistrals
- b. Tutories
- c. Sessions pràctiques
- d. Treball col·laboratiu
- e. Estudi de casos
- f. Disseny i desenvolupament de projecte
- g. Organització d'eines virtuals de treball
- h. Avaluació

b) Activitats que realitzaran els alumnes

- a. Assistència a classes
- b. Debat i discussió
- c. Treball col·laboratiu
- d. Cerca i anàlisi d'informació
- e. Elaboració de assajos, monografies i informes
- f. Treball tutoritzat
- g. Exercicis pràctics tutoritzats
- h. Estudi personal
- i. Avaluació

IV. CONTINGUTS I BIBLIOGRAFIA

Organització del contingut en temes o blocs temàtics, i referències bibliogràfiques bàsiques de l'assignatura.

I. ORGANITZACIÓ DELS CONTINGUTS TEÓRICS

PART I. INTRODUCCIÓ

1. Què és la Psicologia Social

La dimensió social. Breu genealogia de la psicologia social. Les orientacions teòriques més importants de la psicologia social. Per a què serveix la psicologia social

PART II. ELS PROCESSOS DE SUBJECTIVACIÓ I IDENTITAT

2. Perspectives de la identitat

Identitat personal i identitat social. Perspectiva biològica. Perspectiva internalista

3. El sentit de ser una persona en un món social

Ser una persona. Diferents comprensions de si mateix. Identitat singular i identitat múltiple. Diversitat cultural

4. Identitat i pertanyences grupals

La psicologia de la categorització. Les categories socials. Prejudicis i discriminació

5. Noves perspectives en la comprensió de la identitat

La presentació del jo i la gestió d'impressions. Identitat i interacció simbòlica. El desenvolupament socio-històric dels éssers humans. Performativitat i identitat

PART III. EL PENSAMENT SOCIAL

6. La comprensió del món social

Els primers estudis de la comprensió quotidiana. Atribució de causalitat. Biaixos atribucionals. Les explicacions quotidianes

7. Les representacions socials

Els antecedents. Els conceptes bàsics en la teoria de les representacions socials. Els processos bàsics segons la teoria de les representacions socials

8. La psicologia discursiva

Les crítiques a les teories de l'atribució. Les crítiques a la teoria de les representacions socials. La perspectiva discursiva

PART IV. ELS PROCESSOS D'INFLUÈNCIA SOCIAL

9. Les actituds socials

El concepte d'actitud en psicologia social. Formació i funció de les actituds. Les relacions de les actituds amb el comportament

10. La influència en versió conductista i cognitivista

El canvi d'actituds. Persuasió i comunicació persuasiva. Els processos cognitius en el canvi d'actitud

11. La influència social

La reproducció de l'ordre social. La uniformitat. El conformisme. La submissió

12. La influència de les minories

La dinàmica de les relacions minories-majories. Minories pro-norma i anti-norma. Formes d'influència minoritària

13. Els moviments socials

L'estudi dels moviments socials des d'una perspectiva psicosocial. Teories del canvi social i de la innovació social. Les resistències al canvi

II. ORGANITZACIÓ DE LES PRÀCTIQUES TUTORITZADES

Es realitzaran:

- a. la Pràctica 1
- b. una de les altres dues pra escollir entre la Pràctica 2 i la Pràctica 3

Pràctica 1

Imbricacions entre la Sociologia i la Psicologia social: historia, teories i tradicions metodològiques (Pràctica corresponent a la Part I dels continguts del programa)

Objectiu:

- Construir un mapa conceptual de les arrels comuns de la Sociologia i la Psicologia Social

Lectura inicial:

Álvaro, José Luis. i Garrido, Alicia (2003) Teoría sociológica y vínculos psicosociales En J.L.Álvaro y A.Garrido, A. Psicología Social. Perspectivas psicológicas y sociológicas. (pp.45-110). Madrid: McGraw Hill.

Pràctica 2

Anàlisi d'allò quotidià (Practica transversal dels continguts del programa)

Objectius:

- Dignificar la vida quotidiana com quelcom analitzable des de les ciències socials.
- Entendre el seu estudi com una “ciència pràctica de la singularitat”.
- Aprendre a observar, formular preguntes d’investigació i analitzar les practiques quotidianes.
- Identificar les diferents dimensions de la vida quotidiana: l’espai, el temps, els afectes, els símbols, etc.
- Aprendre a situar, des d’una òptica psicosocial, el paper de la praxis.

Lectures inicials:

De Certeau, M. (1990). La invención de lo cotidiano. México D.F.: Universidad Iberoamericana, 2000. (Cap.: "Artes de hacer").

De Certeau, M. (1990). La invención de lo cotidiano. México D.F.: Universidad Iberoamericana, 2000. (Cap.: "Una cultura muy ordinaria").

Pràctica 3

Comunitat, identitat, quotidianitat i espai públic (Practica transversal dels continguts del programa).

Objectius

- Comprendre el significat de ‘comunitat’ i mostrar com es relaciona amb allò quotidià
- Examinar com la noció de identitat contribueix a donar sentit de pertinença a una comunitat
- Examinar les relacions entre activitats quotidianes i la creació d’una comunitat
- Considerar els camins pels quals les comunitats inclouen un tipus d’espai que ajuda a formar les seves fronteres
- Mostrar interrelacions entre allò quotidià i la comunitat, particularment com una comunitat defineix el que pot ser assumit com a quotidià i com amb allò quotidià constitueix una comunitat
- Mostrar que l’espai és un important component d’allò quotidià i de la comunitat, però que les comunitats no han de compartir la mateixa localització física

Lectura inicial:

Whyte,F. Epílogo a la 'Sociedad de las esquinas'

<http://antalya.uab.es/jmunoz/biblioteca/esquinas.pdf>

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

1. Álvaro, J.L. (Coor) (2003) *Fundamentos sociales del comportamiento humano*. Barcelona: EDIUOC
2. Álvaro, J.L. y Garrido, A. (2003) *Psicología Social. Perspectivas psicológicas y sociológicas*. Madrid: McGraw Hill.
3. Ibáñez, T. (2001) *Psicología Social Construccionalista*. Guadalajara, México: Universidad de Guadalajara.
4. Ibáñez, T. (Coord.) (2003) *Introducció a la psicologia social*. Barcelona: EDIUOC [Botella, M. et al. (1997) *Psicologia Social*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya]
- 5.
6. Ibáñez, T. (Coord.) (2004) *Introducción a la psicología social*. Barcelona: EDIUOC
7. Moscovici, S. (1984) *Psicología Social. I: Influencia y cambio de actitudes. Individuos y grupos*. Barcelona: Paidós. 1985
8. Moscovici, S. (1984) *Psicología Social. II: Pensamiento y vida social. Psicología Social y problemas sociales*. Barcelona: Paidós. 1986

Complementària

9. Álvaro, J.L. (1995) *Psicología Social: Perspectivas teóricas y metodológicas*. Madrid: Siglo XXI.
10. Berger, P.L. i Luckmann, T. (1971) *La construcción de la realidad social*. Barcelona: Herder. 1996
11. Bruner, J. (1991) *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Madrid: Alianza editorial.
12. Burr, V. (1995) *Introducció al construccionisme social*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya i Proa. 1996.
13. Canto, J. (1995) *Psicología Social e influencia. Estrategias de poder y procesos de cambio*. Málaga: Ediciones Aljibe.
14. Collier, G.; Minton, H.L. i Reynolds, G. (1991) *Escenarios y tendencias de la Psicología Social*. Madrid: Tecnos. 1996

15. Crespo,E. (1995) *Introducción a la Psicología Social*. Madrid: Universitas.
16. Gergen,K. (1992) *El yo saturado*. Barcelona: Paidós.
17. Goffman,E. (1959) *La presentación de la persona en la vida cotidiana*. Buenos Aires. Amorrortu.
18. Gordo,A.J. y Linaza,J.L. (Eds.) (1996) *Psicologías, discursos y poder*. Madrid: Visor.
19. Hewstone,M.; Stroebe,W.; Codol,J.P. y Stephenson,G.M. (Eds.) (1990) *Introducción a la Psicología Social*. Barcelona: Ariel.
20. Ibáñez,T. (1983) *Poder y Libertad*. Barcelona: Hora.
21. Ibáñez,T. (Ed.) (1988) *Ideologías de la vida cotidiana*. Barcelona: Sendai.
22. Ibáñez,T. (Ed.) (1989) *El conocimiento de la realidad social*. Barcelona: Sendai.
23. Ibáñez,T. (1990) *Aproximaciones a la Psicología Social*. Barcelona: Sendai.
24. Mead,G.H. (1932) *Espíritu, persona y sociedad*. Barcelona: Paidós. 1982
25. Moscovici,S. (1981) *Psicología de las minorías activas*. Madrid: Morata.
26. Moscovici,S.; Mugny,G. y Pérez,J.A. (Eds.) (1987) *La influencia social inconsciente*. Barcelona: Antrhopos. 1991.
27. Munné,F. (1994) *La psicología social com a ciència teòrica*. Barcelona: PPU
28. Shotter,J. (1993) *Realidades conversacionales. La construcción de la vida a través del lenguaje*. Buenos Aires: Amorrortu. 2001.
29. Tajfel,H. (1984) *Grupos humanos y categorías sociales*. Barcelona: Herder.
30. Turner,J.C. (1987) *Redescubrir el grupo social*. Madrid: Morata.
31. Torregrosa,J.R. y Crespo,E. (Eds.) (1984) *Estudios básicos de Psicología Social*. Barcelona: Hora.
32. Torregrosa,J.R. y Sarabia,B. (Dir.) (1983) *Perspectivas y contextos de la psicología social*. Barcelona: Hispano-Europea.
33. Vázquez, F. (2003) *Psicología del comportamiento colectivo*. Barcelona: EDIUOC.

V. AVALUACIÓ

Especificar :

- Procediments d'avaluació (informes, participació a classe, portfoli, examen, participació en tutories, pràctiques, etc.)
- Ponderació dels procediments d'avaluació sobre la nota final.

El procediment consistirà en l'avaluació continuada, amb dos elements:

a. Exercicis

Tres de les quatre parts del programa tindran una pregunta que es donarà al començament de la seva exposició a classe. Una vegada hagi finalitzat cada part, hi haurà 10 dies per contestar i lliurar la pregunta. El treball per a la seva resposta serà individual i/o grupal, amb aquest criteri:

. pregunta de la Part II: treball grupal	20% de la nota final
. pregunta de la Part III: treball individual	20% de la nota final
. pregunta de la Part IV: treball grupal	20% de la nota final

b. Informes de pràctiques

. Informe de l'activitat pràctica tutoritzada, relacionada amb la Part I del Programa	20% de la nota final
. Informe de l'activitat pràctica tutoritzada transversal	20% de la nota final